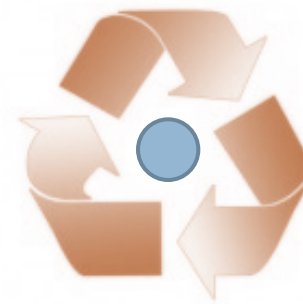

SOCIOEKONOMICKÉ ZMĚNY REGIONŮ ČR

Transformace sídelního prostoru

- stratifikace sídelních struktur
- uzemní diferenciacie
- koncentrační X dekoncentrační procesy
- integrační X desintegrační procesy

- metropolizace
- suburbanizace
- periferní oblasti

Definice periferie

- neustálený pojem
- problém definičních charakteristik
- problém územní jednotky
- problém dostupnosti dat

- zahraniční: W. Christaller, J. Friedmann, I. Wallerstein, M. Schuler, A. Reynaud, M. Heintel, W. Leimgruber, M. H. Schmidt
- čeští: M. Hampl, J. Musil, J. Müller, M. Jeřábek, M. Illner, A. Vaishar, T. Havlíček, P. Chromý, V. Jančák, M. Marada

Periferie v 80. letech

- pouze jako sekundární cíl jiných výzkumů
  - ▣ v rámci hodnocení vývoje osídlení ČSR
  - ▣ neexistence kontinuálních dat o změnách periferií
- polarizace definovaná jako míra exponovanosti daného území
  - ▣ vzdálenost a návaznost na hlavní centra osídlení
  - ▣ velikost a významnost územních jednotek
  - ▣ intenzita osídlení okolí dané jednotky
- pouze „teorie jádro-periferie“

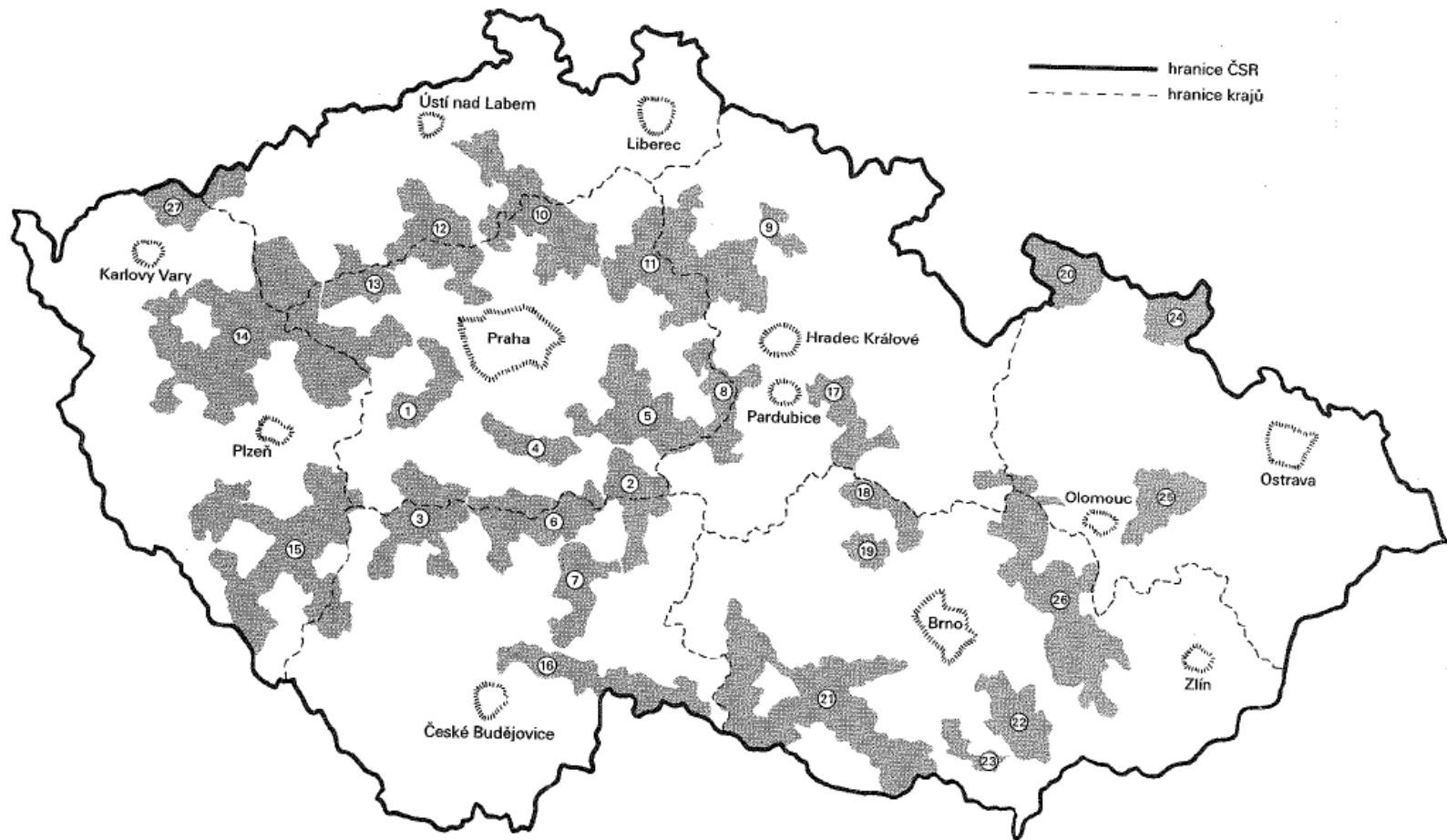
Teorie jádro-periferie

- Christaller – teorie centrálních míst
- Myrdal – teorie kumulovaných příčin
- Hirschmann – teorie nerovnoměrného rozvoje
- Friedmann – teorie polarizovaného rozvoje
- Wallerstein – teorie světového systému
- Peroux, Boudeville – teorie růstových pólů
- Heintel – subjektivita aktéra systému jádro-periferie
- Schuler, Nef – teorie pyramidy moci
- Brunet – Modrý banán
- Korčák, Hampl – nodální regiony
- Havlíček, Chromý, Jančák, Marada – případové studie

První vymezení periferií ČR

- J. Musil 1988 (data z roku 1984)
- na bázi generelových jednotek
  - ▣ 916x
  - ▣ statistická jednotka státní plánovací organizace Terplan
- kombinace vnějších celospolečenských faktorů a vnitřních, lokálních, příp. regionálních faktorů
- odhalení periferií tam, kde nebyly očekávány
  - ▣ mimo horské příhraniční oblasti
  - ▣ formální vznik vnitřních periferií ČR

První vymezení periferií ČR

Periferie v transformačním období

- otázka upozaděna za transformačními procesy ekonomiky – důraz na jádrové oblasti
- vycházely z „nulového stavu“ nivelizovaného regionálního rozvoje

- první projevy hlavně růstem nezaměstnanosti
- důraz na ekonomické ukazatele
- důraz na makroměřítkové pojetí
- důraz na strukturálně postižené regiony

Změny v hierarchické struktuře

- vnitřní polarizace
  - ▣ vztahy: část – celek, nižší – vyšší, malý – velký, nepodstatný – podstatný
- asymetrický vztah těchto polarit z hlediska rozdělení četností případů
  - ▣ mnoho částí a jediný celek
- triviální (nutná) povaha této asymetrie
  - ▣ více částí, než celků → více specifických, než obecných znaků

Změna vnímání periferie

- odklon (či větší variabilita ideálů) od kvality reprezentované městským prostředím
- větší atraktivita venkova

- venkov X periferie
  - venkov součástí periferie, periferie často venkovem
  - venkovské opakem městského, periferie může být i městem
  - vzájemný překryv či absorpce, ale bez nadžazenosti

Změna vnímání periferie

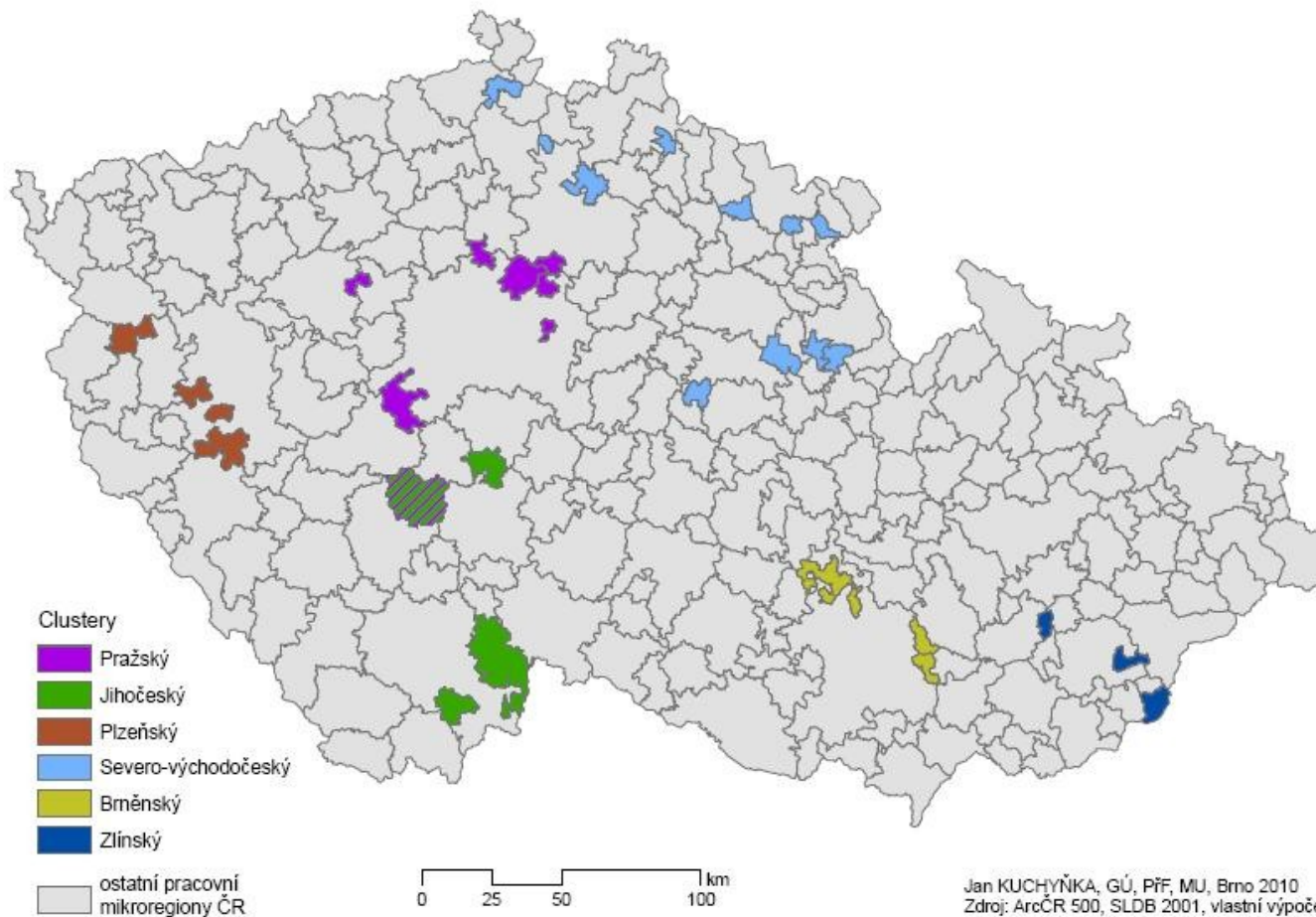
- populární suburbanizace – forma preference odklonu od města – vliv na vnímání periferie
- ohrožení suburbánů – jednostranné vztahy
- naděje periferií – součástí komplexních systémů

- ztráta důvodu nazývat periferní jako negativně neměstské, když se stává pozitivním ideálem
- periferie bez ambice stát se jádrem

Vztahově periferní území ČR

- periferie nikoli mimo ekonomický systém, ale mimo systém vztahů
  - ▣ bez vztahové provázanosti s okolím
  - ▣ s jednostrannými závislostmi na okolí
- vymezení dle
  - ▣ vztahové otevřenosti/uzavřenosti pracovních vztahů
  - ▣ reciprocity vztahů
  - ▣ relativizování dalšími vztahovými charakteristikami

Vztahově periferní území ČR

VZTAHOVĚ PERIFERNÍ MIKROREGIONY ČR

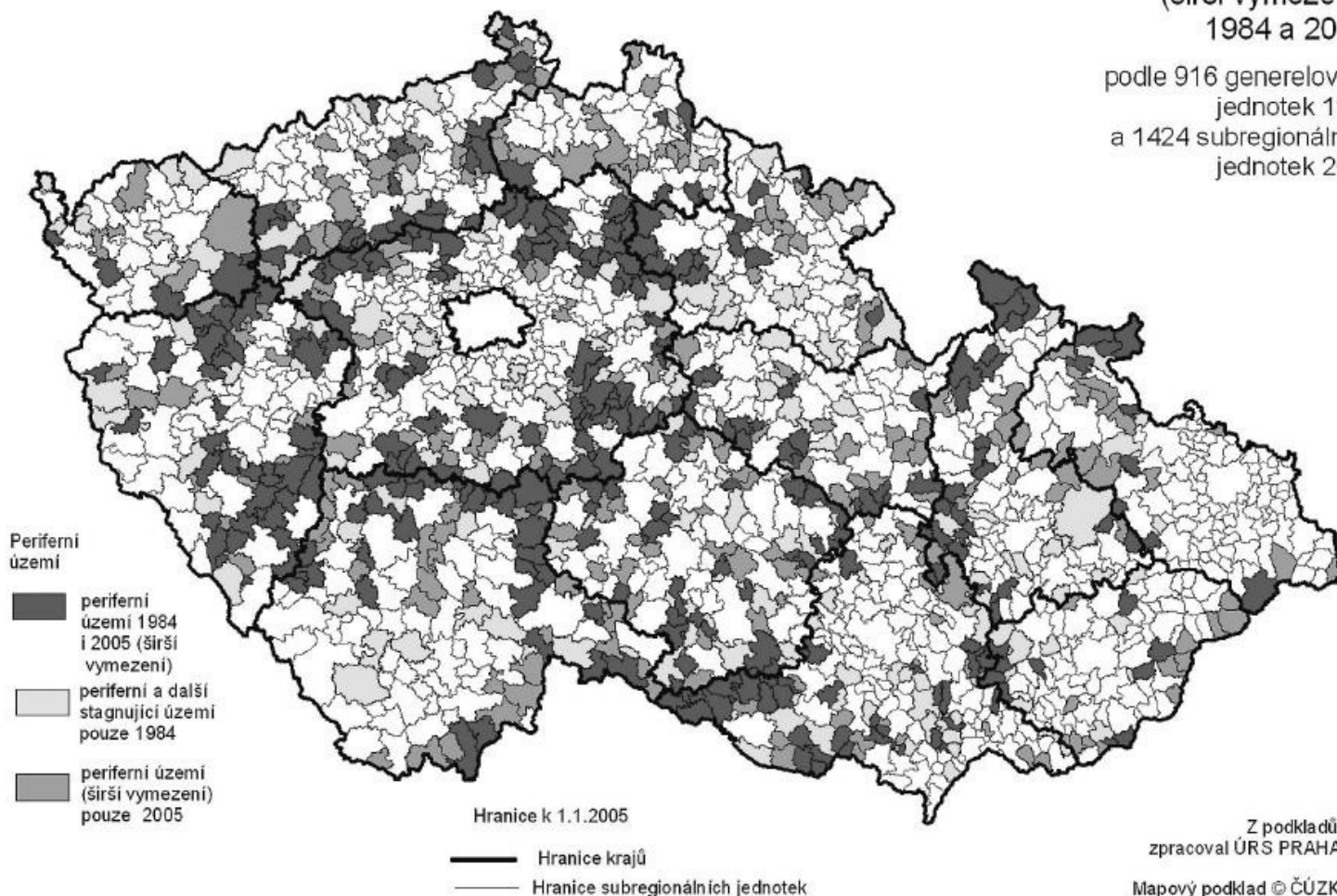
Transformace periferií

- výrazná změna po roce 1989
  - ▣ v územním rozložení dle jednotné metodiky
  - ▣ ve vymezení dle metodik nových
- nejpodstatnější však filozofický posun
- periferie není jasně a definitivně určena – konstrukt
- v prostředí společenských změn vliv i na deformaci / reformaci představ o periferialitě

Transformace periferií

Porovnání periferních území
(širší vymezení)
1984 a 2005

podle 916 generelových
jednotek 1984
a 1424 subregionálních
jednotek 2005

Z podkladů ČSÚ
zpracoval ÚRS PRAHA, a.s.
Mapový podklad © ČÚZK 2003

Harmonogram obhajob

6. 12. 2012	13. 12. 2012	20. 12. 2012
Čapek	Báča	Altmannová
Honsnejmanová	Grochol	Císař
Hrabala	Kašpar	Dujka
Kleinwachterová	Keclíková	Hlavinka
Klučka	Kolláriková	Kolman
Kvítková	Kubíček	Kundera
Lavická	Mařátková	Rous
Novotný	Nešporek	Soukalová
Nožička	Prymš	Špaček
Otáhal	Ptáček	Tuscher
Procházka	Sedláček	
Uhlíř	Žáková	